Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 224 002 111

Zápis ze setkání Poradního výboru pro sběr dat o závislostech

Datum: 18. listopadu 2025
Forma: online jednání

Přítomni: Chomynová Pavla (NMS), Dolejš Martin (UPOL), Koglerová Eva (MPSV), Kaprová Martina (NPC), Šabo Martin (MF), Michal Razím (IPRH), Bellofattová Miriam (SZPI), Hovorka Jakub (MŠMT), Lučný Jonáš (VSČR), Grohmannová Kateřina (NMS), Buriánková Zuzana (SÚKL), Kostelecká Lenka (MZ), Mikšíčková Jarmila (MZ), Skývová Miroslava (SZÚ), Pavlů Jana (Asociace krajů), Jarkovský Jiří (ÚZIS), Orlíková Barbora (NMS), Horáková Sabina (MS), Bureš Tomáš (MF), Viktor Mravčík (SNN ČLS), Daniel Galandák (NMS)

Program:

- Koncept zpráv v oblasti závislostí pro další období
- Zpráva o nelegálních drogách 2025 – prezentace hlavních zjištění, připomínky k zaslanému draftu

---

Koncept zpráv v oblasti závislostí pro další období

Pavla Chomynová shrnula vývoj současného systému balíčku zpráv oblasti závislostí. V r. 2021 vznikl nový koncept, který rozděluje oblast závislostí do šesti tematických zpráv (tabák, alkohol, psychoaktivní léky, nelegální drogy, hazardní hraní a digitální závislosti), přičemž tyto výstupy doplňuje souhrnná zpráva o závislostech. Cílem bylo sjednotit strukturu informací, pokrýt jednotlivé oblasti konkrétními indikátory a vytvořit přehledné výstupy srovnatelné napříč celým spektrem závislostí. V roce 2023 a 2024 byl zpracován a zveřejněn kompletní balíček zpráv.

Přestože se tento koncept osvědčil, ukazuje se, že je z důvodu současné personální kapacity NMS dlouhodobě neudržitelný. Tým o pěti lidech nedokáže každoročně produkovat sedm rozsáhlých materiálů, a to i přes snahu o redukci obsahu. V posledních dvou letech dochází k výraznému zpožďování zpráv v čase. Současně narůstá zátěž spojená s opakovaným zpracováváním totožných kapitol, zejména u legislativy a politiky, které se následně objevují ve všech tematických zprávách. Také se nedaří získat experty pro některé specializované oblasti, například pro oblast psychoaktivních léků.

Na základě těchto poznatků NMS navrhuje zásadní změnu – přechod od tradičních elektronických publikací k online formátu zpráv. Tento krok má umožnit průběžnou aktualizaci dat a redukci duplicit. Obsah bude rozdělen na „statickou část“ (legislativa, systémové informace), která se mění v delších

Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 224 002 111

a nerovnoměrných časových úsecích, a „dynamickou část“ (epidemiologie, služby, trh, zdravotní a sociální dopady), která bude aktualizována v průběhu roku v návaznosti na to, jak se objevují nová data.

Dále popsala plánované kroky – analýzu a zkrácení obsahu, šetření mapující potřeby příjemců zpráv, popis pracovních procesů a následný vývoj technického řešení. Inspiraci NMS hledá mimo jiné v Nizozemsku, kde mají podobný systém interaktivních online výstupů s jednotnou strukturou pro jednotlivé oblasti. Přechod na online systém by měl přinést lepší přehlednost, rychlejší aktualizace, automatizaci grafických a datových výstupů a možnost lepšího mezinárodního srovnávání.

NMS předpokládá, že souhrnná zpráva o závislostech jako celoroční reflexe nadále zůstane. Přechod na nový systém proběhne postupně, a proto NMS navrhuje po dobu transformace dočasně omezit počet ročních výstupů. V r. 2025 tak vznikne pouze Zpráva o nelegálních drogách, Zpráva o hazardním hraní a následně Souhrnná zpráva o závislostech.

Viktor Mravčík ocenil práci NMS a podpořil digitalizaci i redukci obsahu. Upozornil na riziko ztráty pravidelné komplexní reflexe dat a na potřebu promyslet způsob informování Poradního výboru o aktualizacích. Připomněl, že rozdělení na statickou a dynamickou část může být užitečné, ale nemělo by se stát dogmatické, protože dynamika se může lišit napříč tématy.

Lenka Kostelecká návrh rovněž podpořila. Zdůraznila však, že není zatím jasné, jak má fungovat proces připomínkování online obsahu ze strany Poradního výboru pro sběr dat o závislostech. Uvedla také, že by bylo vhodné zahrnout data o trhu s alkoholem a tabákem (místní dostupnost, objemy prodeje) a více využít možností digitalizace pro mezinárodní srovnání.

Martin Dolejš doplnil, že podpora digitalizace je jednoznačná, nicméně považuje za zásadní zajistit archivaci jednotlivých verzí dat a textů, aby bylo možné sledovat vývoj v čase. Upozornil také na užitečnost notifikací o aktualizacích.

Pavla Chomynová uvedla, že archivace bude řešena obdobně jako v Nizozemsku, kde se k určitému datu v roce zveřejňuje kompletní verze jako PDF pro pozdější dohledání. Proces připomínkování a detailní harmonogram budou dopracovány a následně představeny Poradnímu výboru. Připomínkovací role výboru zůstane zachována i při přechodu na online systém.

Zpráva o nelegálních drogách – hlavní zjištění

Pavla Chomynová následně představila hlavní výsledky připravované zprávy o nelegálních drogách. V úvodu poděkovala za již zaslané připomínky a vyzvala členy výboru, aby uvedli, jestli plánují dodat další podněty.

Uvedla, že u konopných látek je situace stabilní až mírně rostoucí, přičemž intenzivní užívání se dlouhodobě pohybuje kolem 4 % dospělé populace. Mezi mladými dospělými dochází k poklesu užívání extáze, avšak k nárůstu u pervitinu a především kokainu. Data z evropské školní studie ESPAD

Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 224 002 111

ukazují pokles u většiny nelegálních drog mezi šestnáctiletými, avšak celoživotní zkušenost s kokainem roste již několik cyklů.

Dále byly představeny výsledky týkající se nových psychoaktivních látek – HHC a kratomu – jejichž prevalence mezi šestnáctiletými odpovídá zkušenosti s konopím. Zajímavé jsou i rozdíly mezi typy škol, které budou podrobněji rozpracovány ve samostatné výzkumné zprávě.

Odhadovaný počet rizikových uživatelů dosahuje 47,5 tisíce, z toho 42,5 tisíce užívá drogy injekčně. Mírně roste počet uživatelů pervitinu, zatímco u heroinu je patrný pokles a přesun směrem k jiným opioidům. Z hlediska zdravotních dopadů je situace stabilní, i když dochází k mírnému nárůstu hepatitidy C a k vyššímu počtu úmrtí spojených s přítomností benzodiazepinů.

V oblasti služeb je patrná dlouhodobě nízká dostupnost některých typů péče, avšak dochází k rozvoji online intervencí. V nízkoprahových programech mírně poklesl počet klientů, avšak může jít o meziroční výkyv. Distribuce stříkaček opět vzrostla na 213 kusů na uživatele, což umožňuje splnění doporučení WHO. Program naloxonu dále expanduje, bylo hlášeno 218 případů jeho použití při předávkování.

Připomínkování Výroční zprávy o nelegálních drogách 2025

Zpráva byla členům výboru zaslána v krátkém předstihu, proto některé instituce (např. MZ) nestihly připomínky zpracovat a plánují je zaslat e-mailem. NMS požádalo o doplnění dat o substituční léčbě; MZ potvrdilo snahu data dodat, ačkoli časové možnosti jsou omezené. Po domluvě byl se žádostí o doplnění dat o distribuci substitučních přípravků požádán SÚKL. Termín pro zaslání připomínek ke zprávě byl stanoven na 20. 11. 2025. Několik členů Poradního výboru uvedlo, že připomínky ke zprávě nebudou zasílat.

Závěr

Výbor podpořil návrh přechodu na online zprávy a redukci obsahu. NMS dopracuje podrobný proces aktualizací, archivace verzí a připomínkování. Po zapracování připomínek bude koncept předložen Poradnímu výboru. Zpráva o nelegálních drogách 2025 bude po dokončení a zapracování připomínek předložena Radě vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí.

Zapsala: Kateřina Grohmannová, 2025-12-01, schválila: Pavla Chomynová, 2025-12-04